

Тематичний напрям № 5

Інноваційні технології переробки продукції тваринництва

ВИКОРИСТАННЯ ГМО ПРИ ВИРОБНИЦТВІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Бінус А.К.,

*здобувач вищої освіти спеціальності 081 «Право»
студентка Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

Сьогодні в світі доволі актуальними є питання захисту довкілля, підтримки біобезпеки, перехід до безпечного виробництва. Україна не є виключенням, але найбільшій актуальності набуває саме регулювання використання генетично-модифікованих організмів в сільськогосподарській діяльності.

Українським законодавством врегульовано відносини між органами виконавчої влади, виробниками, споживачами генетично модифікованих організмів та поводження з ГМО із забезпеченням біологічної і генетичної безпеки. Всі ці питання набули свого закріплення у Законі України “Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів”. Зазначеним нормативно-правовим актом встановлюються основні завдання закону: охорона здоров'я людини і навколишнього природного середовища при здійсненні генетично-інженерної діяльності та поводженні з ГМО; забезпечення права громадян на безпечне використання ГМО; створення умов для безпечного практичного використання ГМО в господарських цілях; визначення прав і обов'язків суб'єктів регулювання при поводженні з ГМО та встановлення їх відповідальності за порушення законодавства; захист громадян у разі заподіяння шкоди їх здоров'ю внаслідок споживання ГМО; встановлення правових основ міжнародного співробітництва в галузі генетично-інженерної діяльності та поводження з ГМО. Також, законом визначено суб'єктів регулювання у цій сфері, передбачено порядок реєстрації генетично-модифікованих організмів та закріплено відповідальність за порушення норм законодавства в галузі поводження з ГМО[1].

Незважаючи на наявність спеціального законодавчого акту, що регулює вказані відносини, значна кількість науковців та фахівців вважають існуючий закон таким, що не відповідає суспільній динаміці розвитку у сфері регулювання біологічної і генетичної безпеки, використання ГМО тощо. Не є досконалим правове регулювання щодо поводження з ГМО у відкритій системі та відсутній ефективний державний конт

роль за використанням ГМО у сільському господарстві. Через наявність таких проблемних питань було запроваджено проект Закону “Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за обігом генетично модифікованих організмів і генетично модифікованої продукції для забезпечення продовольчої безпеки” від 05.08.2021, який у разі прийняття міг би вирішити визначені проблемні питання. Очікується, що ухвалення законопроекту дозволить досягти системної сумісності законодавства України із законодавством ЄС у сфері поводження з ГМО[2].

Крім того, в Україні стартував новий проект Твіннінг від 14 червня 2021 року, його бюджет складає 1, 1 мільйон, та він буде тривати з квітня 2021 по грудень 2022. Основною метою Твіннінга є наближення українського законодавства до норм ЄС, удосконалення роботи Держпродспоживслужби та фітосанітарних лабораторій України. Буде розроблено пропозиції щодо внесення змін до законодавства України у сфері ГМО, прав на сорти рослин, насінництва та розсадництва. Як видається, проект допоможе вдосконалити українську систему контролю за використанням ГМО, щоб забезпечити безпечне виробництво сільськогосподарської продукції та відстежити її якість і безпечність “з лану до столу”. Буде можливість отримання практичного досвіду для фахівців під час запланованих тренінгів та навчальних візитів до країн-членів ЄС[3].

Виходячи з вищенаведеного, чинне українське законодавство регулює певну кількість питань у сфері використання генетично-модифікованих організмів, але воно не є досконалим та потребує впровадження великої кількості змін. З урахуванням запроваджених останнім часом нововведень, є вірогідність приведення національного законодавства у відповідність до міжнародного та європейського, та усунення існуючих проблем.

Список використаних джерел:

1. Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів. *ВРУ. Законодавство України* : [сайт]. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1103-16#n240>
2. Проект Закону про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за обігом генетично модифікованих організмів і генетично модифікованої продукції для забезпечення продовольчої безпеки. *Офіційний веб-портал ВРУ* : [сайт]. URL:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72618
3. Українське законодавство у сфері ГМО синхронізують зі стандартами ЄС. *Державні сайти України. Gov.ua* : [сайт]. URL:<https://dpss.gov.ua/news/ukrayinske-zakonodavstvo-u-sferi-gmo-sinhronizuyut-zi-standartami-yes>

*Науковий керівник: О. М. Савельєва, к.ю.н., асистентка
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*